

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

Agricola, (Ecica), Agricola, (Hunedoara), Agricola, (Lugoș), Agricola, (Sebeșul-săseș), Allina, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Astra, Auraria, Aurora, (Baia-mare), Avrigeana, Băndăna, Banca Poporală, (Caransebeș), Banca Poporală, (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.), Beregsana, Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire, (Bicaz), Cassa de păstrare, (Mercuria), Cassa de păstrare (reuniune), (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chișeteiana, Codreana, Comuna, Concordia, (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana, (Bistrița), Coroana, (Timișoara), Corvineana, Creditul, Crișana, Cuziereana, Decebal Detunata, Doina, Drăganul, Dundreana, Economia, (Cohalm), Economul, Făgețana, Fortuna, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănișterul, Hațegana, Hondoleana, Însoțire de credit, (Vestem), Institut de credit, (Mehadia), Institut de credit, (Găvoșdia), Isvorul, (Sângeorgiu), Isvorul, (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligeșana, Lipovana, Luceafărul, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana, (Corniareca), Murășiana, Murășianul, Nădlăcana, Negoitul, Nera, Naiana, Olteana, Oraviciana, Orientul, Panciovana, Patria, Pietra, Plugarul, (Cacova), Plugarul, (Săcădate), Poporul, (Lugoș), Poporul, (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Racoșana, Reuniunea de împrumut și păstrare, (Ilva-mare), Rîureana (Cap. Mănăstir), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana, (Caransebeș), Sebeșana, (Sebeșul-săseș), Selăgeana, Sentinela, Șercățiana, Silvania, Șoimușana, Someșana, Speranța, (Hosman), Steaua, Târnăveana, Țibleșana, Timișana, Ulpiana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul, (Sânmartin), Vulturul, (Tâșnad), Zărândeana, Zlătneana.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 filieri.

Chestiunea cărnii din Argentina.

Importul cărnii din Argentina în Austria, conces de guvernul austriac pentru a pune capăt scumpetei extraordinare a cărnii, a provocat un război tormal între cele două opinii publice din Austria și Ungaria și în urma acesteia și între cele două guverne ale monarhiei noastre.

Sub presiunea puternicului partid agrar, care a protestat și protestează energic contra importului, fie și temporal, al cărnii din Argentina, amenințând cu boicotarea mărfurilor austriace, guvernul ungar, nesocotind interesele generale ale țării, ale zecilor de mii de consumatori interni, se opune și el morțiș importului din Argentina, pe care îl consideră ca o călcare a pactului economic încheiat la timpul său între cele două guverne.

De aci îndărjitul război purtat în paguba majorității populației din țară și în folosul atotputernicilor stăpânitori ai guvernului nostru, a agrarienilor, a cărora interese caută să le promoveze guvernul la toate ocaziile.

Va întreba cineva: ce folos sau ce pagubă poate avea populația din patria noastră, dacă Austria va importa din Argentina carnea necesară consumului intern?

Explicarea este foarte simplă. Oprit fiind importul cărnii din Argentina în Austria, aceasta va fi nevoită, în lipsă de alte țări exportatoare, a-și acoperi trebuințele din

Ungaria și marii proprietari, cultivatori de vite își pot valoră cu prețuri mai bune vitele de tăiat și rămătorii îngrășați. În același timp, împutinându-se, în urma exportului mare, vitele în țară, consumenții interni încă vor fi nevoiți a plăti mai scump carnea. Marii proprietari au deci cel mai mare interes material, ca importul cărnii din Argentina să fie oprit, ajungând astfel a fi stăpâni aproape nelimitați atât asupra piețelor de consum austriace, cât și asupra pieții indigene, unde asemenea ei dictează prețurile.

Alta ar fi situația, dacă guvernul ungar, ținând seamă de adevăratele interese ale țării și-ar da învoire la importul cărnii din Argentina. Exportul vitelor de tăiat și al porcilor îngrășați în Austria s'ar reduce imediat în mod simțitor. Urmarea ar fi, că ar rămânea mai multe vite în țară, pe cari producenții ar fi nevoiți a le desface, a le valoră aici. Marea disproporție de până acum dintre ofertă și cerere, s'ar ameliora imediat și în consecvență prețurile exorbitante de azi ale cărnii s'ar reduce în câtva.

Vedem deci, că prin concederea importului cărnii din Argentina în Austria din partea guvernului nostru, sunt atinse deoparte interesele *cătorva mari proprietari*, iar de altă parte interesele *zecilor de mii de consumatori*, a marelui public, care, în urma prețului neobicinuit de urcat al cărnii, este aproape nevoit a renunța la consumarea acestui prețios aliment — în paguba bunăstării sale corporale și chiar spirituale.

Astfel fiind, care ar fi datorința unui guvern conștiințiu, pătruns de chemarea sa, de a promova interesele și bunăstarea totalității cetățenilor săi?

Desigur că nu privilegierea celor *cătorva puternici* în contul *zecilor de mii de consumatori*, istoviți și de altcum de numeroasele biruri grele, ce le apasă umerii.

Și totuși guvernul o va face. Va nesocoti glasul rațiunii sănătoase și interesele obștești și va promova dorințele unilaterale agrare. Căci la noi agrarienii, „domnii“ dictează și țara plătește.

Validitatea afacerii de asigurare...

Conform §-ului 468 al art. de lege XXXVII. 1875, pentru validitatea afacerii de asigurare se recere contract în scris.

Obligația liberată de asigurator sau înscrierea ofertului acceptat în registrele asiguratorului se consideră ca egală cu contractul scris.

Înscrierea în registre se privește ca efectuită, dacă asiguratorul n'a respins ofertul de asigurare în timp de 48 ore calculate dela primirea lui. În cazul din urmă asigurarea începe la orele 12 a zilei următoare trimeterii sau predării ofertului la societate.

Deciziunile curiale mai importante privitoare la afacerile de asigurare sunt următoarele:

Contractul de asigurare este un contract bilateral, care-și are baza în deosebită încredere, ce asiguratul o are în persoana asiguratorului, din care cauză nici una dintre părțile contractante nu poate transcrie în mod unilateral asupra altuia drepturile și datorințele bazate pe contract și obligatoare și pentru cealaltă parte (223/886., C. 547/885).

Susținerea contractului de asigurare se poate pretinde numai, dacă premiul de asigurare refuzat se pune în depozit judecătoresc (C. 819/891. C. 1333/891).

Pentru validitatea ofertului nu este suficientă subscrierea ofertului, ci trebuie ca rubricile ofertului să fie umplute de însuși ofertul sau plenipotențiatul lui. Ofertul predat direcțiunii societății, neumplut și umplut de aceasta ulterior, nu este valid. (C. 45,104/895)

Coala de întrebări, care este a se umplea din partea asiguratului la facerea ofertului formează o parte întregitoare a ofertului (C. 1,225/888).

În caz, că conținutul obligației liberate diferă de conținutul ofertului, atunci liberarea obligației se consideră ca o respingere a ofertului și totodată ca un nou ofert din partea societății, ofert, care devine obligator pentru asigurat numai dacă-l primește, lucru la care însă nu poate fi obligat. (C. 1,397/889, C. 396/889, C. 446/891).

Imprejurarea, că societatea n'a liberat obligația asupra recoltei întregi, precum a fost ofertul, ci nu-

mai asupra $\frac{3}{4}$ părți a aceleia, în urma căreia ofertul a retrimis obligația — încă nu invalidează contractul de asigurare și această afacere de asigurare rămâne în vigoare până atunci, până când societatea pe lângă replătirea premiei de asigurare încassate nu stornează afacerea. Prin urmare pentru dauna ivită înainte de această stornare societatea este obligată a plăti despăgubire. (C. 516/896).

După înscrierea ofertului acceptat în registrele societății și facerea contractului (poliței), afacerea fiind perfectuată, societatea nu mai are drept a respinge ofertul, (C. 1067/901).

Dacă în ofert s'a stipulat pentru acceptarea sau respingerea ofertului un termen de 60 de zile, atunci aceasta este numai o amânare a celor 48 de ore prevăzute în § 468 al legii com. Prin urmare, pentru ca asigurarea să se considere și în cazul acesta ca încheiată nu este necesar, ca în cadrul celor 60 de zile amintite societatea să adreseze ofertului o înștiințare — declarație separată. (C. 5822/903).

Dar nici cu acceptarea ofertului în cele 48 de ore legale, asigurarea nu devine validă, dacă în intervalul acesta au încetat a exista condițiile esențiale ale contractului. (C. 1128/891).

Termenul de 48 ore este a se calcula dela luarea în primire a ofertului din partea societății resp. plenipotențiatului ei — nu a agentului care nu se consideră de plenipotențiat. Iar dacă termenul primirii ofertului este controversat, dovada trebuie să o producă ofertul. (514/883).

Respingerea ofertului scris se poate face și verbal.

Dacă asiguratul după ofertul său original a trimis societății un nou ofert, atunci acesta din urmă nu invalidează contractul de asigurare încheiat pe baza ofertului prim și în deosebi nu poate amâna începerea asigurării. (C. 1327/896).

În sensul §-ului 468 al legii com. act în scris trebuie numai pentru încheierea asigurării, pe când stipulațiunile privitoare la schimbări și reactivări se pot face și verbal, chiar și în caz când condițiile de asigurare ar cere liberarea unui supliment, dela care formalitate părțile contractante pot și absta.

Revalidarea (reactivarea) contractului de asigurare asupra vieții se poate face și pe o sumă mai mică, decât cea originală și sub alte condiții de asigurare și este și în cazul acela validă, când ofertul privitor la reactivare l-a acceptat verbal persoana chemată a reprezenta societatea, (C. 732/905).

Din faptul, că în sensul §-ului 468 al legii com. pentru validitatea afacerii de asigurare se recere contract în scris, nu urmează, că rezilierea în comună înțelegere a contractului de asigurare se poate face numai printr'un act scris. (C. 342/900).

Băncile noastre pentru „Asociațiune“.

Sub impresiunea frumoaselor serbări jubilară din Blaj un amic al revistei noastre ne trimete un articol mai lung, în care stăruie asupra modalităților, cum s'ar putea înmulți mai sigur și mai ușor numărul membrilor primei noastre societăți culturale.

Extragem partea relativă la băncile noastre și conducătorii lor:

Mai cu rezultat poate nu s'ar putea da răspuns la apelul „Asociațiunii“, pentru înscrierea de membrii, decât prin băncile noastre. Să zicem că avem numai 200 bănci și însoțiri. Fiecare are cel puțin 7 membrii în direcțiune și cel puțin 3 membrii în comitetul de supraveghiere, deci să zicem numai 10 și astfel dacă aceștia toți ar deveni membrii ajutători la „Asociațiune“ am avea 2000. Care din membrii direcțiunii sau ai comitetului de supraveghiere al vreunei bănci nu ar putea jertfi 2 Cor. la an? Mulți sunt deja membrii fondatori, pe viață, ordinari, dar pot zice că nici chiar aceștia nu ar simți cele 2 Cor., dacă ar jertfi aceasta taxă de pildă pentru un membru al familiei lor.

Dar unde rămân funcționarii băncilor? Nu-i mai socotesc în cifre, — sunt câteva sute. Cred că chiar și ultimul practicant este în stare să dea 2 Cor. ca să fie membru la o instituție culturală!

Și aceste înscrieri cum să se facă? Prin puțină presiune morală. Președintele sau directorul respectivului institut financiar n'are decât să detragă la finea anului din marcele de prezentă ale membrilor direcțiunii și ale comitetului de supraveghiere, iar de la funcționari la lună din leață taxa de 2 Cor., să le dea chitanță, taxele să le expedize apoi la despărțământul local sau la centrul Asociațiunii. Nu-mi vine a crede, că prin această detragere s'ar putea cauza supărări. Atâta spirit de jertfă se găsește la orice argăjat al institutelor noastre. Din o mie poate unul ar fi cazul de supărare și peste acela s'ar putea trece. Atarnă deci de la pășirea și interesarea directorilor, președinților sau a altor persoane de conducere ale instituțiilor noastre financiare și am face un serviciu de model cauzei naționale culturale. Poate chiar „Solidaritatea“ ar putea da un circular în acest sens.

Una din băncile noastre a acuirat „Asociațiunii“ pe calea aceasta 20 de membrii ajutători.

Cursuri cooperative în Bavaria.

Centrala cooperativelor agricole din Bavaria aranjează de câțiva ani încoace cursuri de o lună pentru tineri agronomi, în scop de a-i instrui pentru conducerea cooperativelor de credit și păstrare. În anul expirat numărul petenților a fost atât de mare încât au trebuit aranjate două astfel de cursuri: unul în Ianuarie și altul în Noemvrie—Decemvrie. Asupra scopului și întocmirii acestor cursuri secretarul general al centralei bavareze a prezentat ultimului congres al cooperativelor din Germania o dare de seamă, din care extragem părțile principale fiind de interes și instructive și pentru noi.

Scopul cursurilor este a da tinerilor agronomi și țărani instrucții sistematice asupra contabilității cooperativelor și a obligamentelor direcțiunii și a comitetelor de supraveghiere dela cooperative. Ascultătorii

cursurilor câștigă cunoștințe și asupra valorii organizației cooperative și a modului cum această organizație se poate înfăptui mai bine.

Deosebit pond se pune pe instruirea ascultătorilor asupra pășirii lor în adunările publice ale cooperativelor. Planul de învățământ al cursului de 4 săptămâni este următorul:

Contabilitatea	64 ore
Legătura (contractul) cu centrala	6 "
Afaceri de carte funduară	6 "
Legea tovarășilor	10 "
Ședințe de direcțiune, de comitet de supraveghiere și adunări generale	12 "
Circulația banilor și mărfurilor	6 "
Vizitarea altor cooperative și întreprinderi industriale etc.	36 "

Total 140 ore

Pe lângă sistemul acesta ies din curs oameni deplin instruiți, despre a cărora aplicabilitate centrala primește rapoarte foarte favorabile, cari dovedesc nu numai necesitatea școlii, ci și întocmirea practică a planului de învățământ și a instrucțiunii.

De mare popularitate se bucură, pe lângă instrucția de zi, încă și cursurile de seară, în cari li se dau ascultătorilor mai ales îndrumări asupra pășirii lor în publicitate. Aceste întruniri de seară, la cari participă ascultătorii împreună cu instructorii au dat cele mai bune rezultate. Ascultători, cari la începerea cursurilor erau timizi și nesiguri în pășirea lor, dovedesc peste 8—14 zile agilitate și siguranță în vorbire. Este o emulație nobilă între ei și este deadreptul surprinzător, ce progres mare fac ascultătorii cursului în scurtul timp de 4 săptămâni și ce praxă câștigă în ce privește prezidarea adunărilor și ținerea de scurte vorbiri. Asupra instrucției în direcția aceasta aranjatorii cursului pun cel mai mare pond, căci sunt de părere, că adunările generale pentru aceea sunt așa de puțin cercetate și stărnesc atât de puțin interesul societăților (tovarășilor), fiindcă conducătorii cooperativelor nu sunt totdeauna în stare a prelucra, cum ar trebui, rezultatul socotelilor și a-l explica și comunica în mod interesant participanților la adunarea generală. Dar dacă cifrele reci, cari dovedesc continua creștere a circulației cooperativei și rezultatele activității acesteia, vor fi lămurite în cadrul unei vorbiri frumoase, atunci interesul tovarășilor va crește din adunare în adunare.

Cursul este condus de un controlor suprem și un controlor. Se admit deodată cel mult 30 de ascultători, pentruca lucrările săvârșite de fiecare din ei în parte, să se poată mai ușor supraveghia și controla. Experiența a dovedit, că rezultatul cel mai bun se poate ajunge numai pe lângă un număr restrâns de ascultători. Ceice au ascultat și absolvat cursuri mai scurte, abia s'au ales cu ceva din cele auzite și văzute, știut fiind că țaranul, care întreg anul e legat de glie și lucrează cu plugul, sapa, coasa, nu învață prea ușor să poarte condeiul și nici nu prea este accesibil de învățatură.

La curs se primesc numai bărbați maioreni (cu 24 ani impliniți) cari au satisfăcut deja obligamentului militar, sau au fost scutiți de armată. Candidații trebuie să fie deja, sau cel puțin să aibă șanse a deveni în curând gospodari independenți. Preferiți sunt aceia, cari sunt absolvenții școlii elementare de repetiție sau a unui curs de iarnă: Scopul este ca ascultătorii să nu fie prea tineri, să poată urmări cu destulă pri-

cepere prelegerile și să-și poată însuși mai ușor cunoștințele necesare. De altă parte însă experiența a dovedit și aceea, că cu ascultători prea înaintați în etate încă nu se poate ajunge la un rezultat bun.

Vor zice unii la toate acestea, că toate sunt bune și frumoase, dar timp atât de îndelungat ascultătorii nu pot lipsi de acasă sau dela ocupațiunea zilnică, iar de altă parte cheltuielile cursului sunt foarte mari. Inițiatorii cursului încă au avut la început temerea, că la cursul de mai multe săptămâni nu se vor anunța destui ascultători. Dar s'au înșelat plăcut. Deja la primul curs numărul frecvenților a fost de ajuns.

Ce privește cheltuielile, acelea sunt în adevăr minimale față cu contraserviciile prestate. Se urcă pro cap și curs la rotund M 100, circa 120 cor, în care sumă se cuprinde locuința, vîptul complet și cărțile necesare. $\frac{2}{3}$ parte a cheltuielilor le poartă federalele regionale și centrala regnicolară, astfel că asupra ascultătorilor resp. a cooperativelor singuratică cad în total 30—35 Marce, deci o sumă atât de mică pe care o poate plăti ușor, chiar și cea mai modestă cooperativă, considerând, că prin investiția aceasta își crește un contabil, care replătește înmulțit paguba, pe care o poate face cooperativei un contabil nepriecut.

Pe baza experiențelor, făcute la centrala bavareză, conferențiarul recomandă cu căldură deschiderea de cursuri speciale cooperative în toată Germania, ca un puternic mijloc de înaintare, mai ales a tovărășilor sătești de credit.

Inițierea și dezvoltarea băncilor.

(după M. P.)

Afacerile de bancă se țin între cele mai vechi ocupațiuni industriale. Cu toate că despre mersul din evul vechiu a acestor afaceri avem puține date, totuși putem face unele constatări. Astfel între altele în cartea de istorie despre Grecii a lui Curtius să spunem, că în Grecia deja în epoca telurică a preoților, preoții se ocupau și cu păstrarea banilor și a valorilor și din proviziunile pentru aceste depozite își sporiau venitele. În veacul al patrulea înainte de Christos sunt deja astfel de indivizi, cari își dedică activitatea lor cu totul afacerilor de bancă; aceștia sunt *trapesiti*, (în Hellas *trape* înseamnă masă, iar bancherii de atunci de aceea se numeau *trapesiti*, deoarece afacerile și le isprăviau la mese așezate în locuri publice). Aceștia primiau pe lângă unele taxe bani spre păstrare, mijlociau împrumuturi pe lângă procente mari, ba se ocupau și cu schimbarea de bani. O activitate sinonimă cu a bancherilor greci dezvoltau și acei zarafi din Ierusalim, pe cari îi amintește biblia și pe cari Christos i-a alungat din tinda bisericii. (Aceștia pentru locul ocupat în tinda bisericii plăteau chirie, care forma un frumos venit al sinodului). În genere în evul vechiu în fiecare țară mai cultă, precum și în țările de negoț, bancherii de pe atunci își isprăviau afacerile în liber, pe locuri publice, sub porți, în săli, în antișambra bisericilor, așa chiar și în Roma, unde i alungară din Forum de mai multe ori, dar cu timpul își recâștigară iarăș locurile. De multeori aveau lipsă de împrumuturi consulii romani, senatorii, împărații, și aceste împrumuturi tot bancherii le mijloceau pe lângă provizie.

Cu un cuvânt deja în evul vechiu afacerile de bancă au fost în câțva dezvoltate, dar dezvoltarea lor n'a ținut mult. Cu stingerea imperiilor s'au stins și

instituțiile ce se formaseră, astfel și instituțiile de bani, căci în genere dispăru comerțul și industria, iar circulația internațională, în urma neînțelegerilor interne, în urma războaielor externe, scăzu mult. Numai mai târziu, la începutul evului mediu și anume în Italia s'au deșteptat din nou afacerile de bancă. La aceasta a dat îndemn detragerea continuă a banilor de metal și înlocuirea lor cu bani din metal de mai mică valoare și astfel ocupațiunea principală a bancherilor deveni zarafia. Deoarece însă pentru statorirea valorii de metal a banilor de metal era lipsă de oameni de specialitate, ocupațiunea bancherilor a trecut în mâna aurarilor, cari statoriau valoarea metalului, ce-l conțineau banii, și-i schimbau cu alți bani, se înțelege pe lângă oareșcare provizie. În deosebi târgurile dedeau ocazie pentru schimbarea diferiților bani; astfel la târguri așezau banca (bancă, din care se derivă și numirea de azi de „banca”), pe care sta cum-păna și alte instrumente, cu cari se constată gradul de fineță.

Din zarafie s'au dezvoltat apoi în Italia în secolul al 12-a afacerile de bancari, iar cei ce să ocupau cu ele deja atunci se numiau „*banchieri*”. Aceștia în viață publică ocupau funcție de încredere și se ocupau cu: primirea banilor spre păstrare în bănci în-cuiate, cu aceea că pachetul aveau să-l dea înapoi neatins, — primirea de bani cu drept de a-i împrumutată, — în cazul prim încassau provizie pentru îngrijire, în cazul ultim bancherii plăteau pentru folosirea banilor. Dacă bancherul ajungea insolvent, oficiile îi spărgeau banca (italienește „*banco rotto*”, de aci cuvântul de azi bancrot), ceea ce însemna pierderea dreptului de a face afaceri.

Pe lângă acești rami de afaceri s'a adaus și expedarea de bani. Pe timpul acela trimiterea banilor din o țară în alta eră împreunată cu multe greutăți, pe cari bancherii le delăturară așa, că primiau banii ce aveau să meargă în țară streină și dau chitanță despre ei, dar de fapt nu-i trimeteau, ci concredteau pe un bancher din țara respectivă să facă plata, care de asemenea cerea dela colegii săi din streini astfel de servicii. Acest sistem l-au folosit apoi băncile și la manipularea banilor comitentilor lor. Pe sama comitentului, care își depunea la bancă banii se deschidea cont și deoarece mai mulți aveau astfel de conturi, dacă un proprietar de cont plătia celuilalt, nu-i da bani gata, ci îndruma banca, ca să treacă din contul său în contul respectivului suma anumită de bani. Astfel s'a dezvoltat circulația de giro (giro pe italienește cerc), care deci e instituție de optsute de ani, iar nu de curând numai.

Circulația de giro la începutul secolului al 12-a în așa măsură s'a împământenit în Italia, că s'au ivit firme ce se ocupau cu inițierea de bănci de giro. Acestea nu erau societăți pe acții, ci asocieri cu drept de monopol, cari își primiau concesiunea, pentru serviciile ce le făceau statului. Astfel s'a inițiat în 1171 banca de giro din Veneția, în 1320 cea din Genua, — amândouă au avut împrumut de stat, care formă capitalul de fondare al băncii — altcum aceste bănci erau cu totul de caracter privat. Urmând principii și afaceri nesolide și-au perdut creditul, în urma cărei împrejurări s'a dat îndemn pentru inițierea de bănci de stat. Prima a fost în Veneția în 1487 Banca di Riatto, apoi în Genua Banco del Giro, care a rămas până la începutul secolului al 19-a.

În Anglia, unde timp lung numai jidovii s'au ocupat cu afaceri de bancă după alungarea acestora prin Eduard I, acest ram de industrie l-au ocupat

Lombardiștii așa că chiar și Lombard-street de azi se derivă dela aceia. Lombardiștii la început se ocupau cu afaceri simple de zălog în Londra, dau împrumuturi de bani pe mărfuri și metale nobile, de aci își are azi un ram de operațiune al băncilor numirea de: *afaceri de lombard*. Mai târziu s'au ocupat și cu afaceri de depuneri și de credit, iar din aceste simple afaceri de amanet s'au desvoltat băncile cele puternice universale. În 1694 s'a înființat cea mai mare bancă universală Banca Engleză, care în urma împrumutului de stat contractat primi voia de a emite bancnote.

În Franța, unde la începutul evului nou, mai ales sub Ludovic al XIV-a finanțele statului se clătină adeseori, încă s'au făcut încercări, ca să se întărească creditul statului prin bănci. Mai multe întreprinderi de bănci au câștigat drept pentru emisiune de bancnote în număr nelimitat, dar fiindcă n'au avut garanță s'au întâmplat multe bancroturi. În fine în 1800 Napoleon I a dat concesiune pentru înființarea Băncii Franceze, carea ca bancă de bancnote, ce privește vechimea, e a doua în Europa. Cât de solid s'a desvoltat aceasta bancă, o dovedește împrejurarea, că ea a fost în stare să corespundă împrejurărilor critice din 1870/71.

În Germania prima bancă mai mare s'a înființat în Hamburg în 1619 cu 10 ani mai târziu ca banca holandeză din Amsterdam. Banca din Hamburg în 1876 trecu ca filială a Băncii imperiale germane.

Frideric cel mare în 1765 înființă în Berlin banca de giro și de credit regească iar în același an în Breslau se înființă tot o bancă de giro și credit. Circulația acestor bănci era mică. Desvoltarea circulației de giro o împedecau taxele cele mari; pentru lombard însă aveau băncile prea puțini bani. Acest neajuns guvernul l-a delăturat astfel, că în 1768 a dispus, ca toți banii orfanii, fundațiuni și depozite judecătorești să se depună la banca de giro și credit din Berlin. Banca însă își plasă bani de regulă în împrumuturi de durată lungă și astfel în 1806 ajunse în criză. Banca de giro și credit din Berlin în 1847 s'a transformat în bancă de stat prusiană, care primi concesiune pentru emitere de bancnote. Din aceasta s'a desvoltat Banca imperială germană.

O. S.

Lipsa de nutreț.

În urma secetei îndelungate, ce a domnit aproape întreagă vara, lipsa de nutreț este deja de acum foarte simțită aproape în Europa întreagă. În Olanda, Franța, Germania, ca și în Austria ținerea vitelor cauzează deja acum, când nici n'am intrat încă bine în toamnă, mari griji economilor și este de prevăzut că la iarnă nutrețurile vor ajunge la prețuri exorbitante.

În Ungaria nutrețurile asemenea au dat o recoltă mai slabă, ca în alți ani. Lucerna și trifoiul, la prima cositură au dat o recoltă multămitoare; la a doua cositură rezultatul a fost deja mai puțin satisfăcător, iar la a treia a fost deadreptul slab, ba în unele locuri preste tot nu s'a putut cosi a treia oară. Aceasta este situația în Ungaria propriu zisă.

În părțile ardeleni, precum în alți ani, așa și de astădată s'a făcut nutreț deajuns, încât recolta nu numai va putea acoperi trebuințele locale, ci va ajunge o parte și la vânzare resp. pentru export. Deja a început a se căuta nutrețul, atât pentru Ungaria, cât și mai ales pentru străinătate din partea speculanților evrei. Aceștia în curând vor inundă satele noastre

căutând a acapara dela țărani neorientați tot nutrețul disponibil — pe prețuri cât se poate de reduse, ridicole chiar.

Credem deci a ne împlini numai o datorință, dacă semnalăm din bună vreme lipsa de nutreț, ce se remarcă pretutindenea, îndemnând totodată pe toți pe care îi privește, în deosebi pe intelectualii cari au contact direct cu poporul, să-l îndemne pe acesta să fie cu rezervă la vânzarea prisosului lor de nutreț, care deja în timp apropiat va fi o marfă foarte căutată și bine plătită.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, la 15 Septembrie 1911.

Săptămâna aceasta a adus liniște pe piața internațională de bani. Se știe, că în săptămâna trecută pe deoparte știrea lățiță, dar în urma desmintită, despre ridicarea ratei oficiale în London dela 3% la 3 $\frac{1}{2}$ % iar de altă parte fantoma războiului franco-german au adus cu sine multă neliniște și chiar unele încercături și stări anormale pe piețele internaționale de bani. Azi spiritele s'au mai liniștit și lucrurile au ajuns iarăș în ogașia lor obicinuită. La Berlin s'a redus etalonul privat la 3 $\frac{3}{4}$ % pe când banii de zi notează 3%. În London este etalonul privat 3 $\frac{1}{8}$ % iar banii de zi abia 1%.

Pe piața de bani internă se remarcă urcarea cursului la devize, ceea ce mulți și-o explică cu aceea, că Banca noastră de emisiune anume nu emite devise în măsură suficientă, ca astfel prin ridicarea cursului devizelor să și poată motiva o eventuală apropiată urcare a etalonului. Contrar acestei versiuni se crede că Banca austro-ungară nu va urca etalonul nici chiar în acel caz, când în London s'ar ridica, precum se așteaptă. Cu toate acestea situația pe piața de bani internă nu se poate numii liniștită. Cambii de bancă de prima calitate s'au escontat și se escontează cu 3 $\frac{15}{18}$ %. Cererile de bani sunt mari și banii scumpi.

AGRICULTURA.

Situațiunea agricolă.

Recolta.

Din raportul oficial dto 5 crt. al ministerului de agricultură extragem următoarele date asupra recoltei din acest an în Ungaria:

Recolta de grâu	48.120,000	în a. tr.	46.185,023	m. m.
secară și indoitură	12.790,000	" "	13.294,103	" "
" " orz	15.840,000	" "	11.676,344	" "
" " ovăs	13.040,000	" "	10.262,285	" "
" " porumb	33.320,000	" "	47.686,269	" "
" " cartofi	39.640,000	" "	48.156,912	" "

În aceste cifre nu se cuprind și datele asupra recoltei din Croația și Slavonia, ci numai din Ungaria propriu zisă.

Precum se vede din comparația cifrelor de mai sus, recolta bucatelor de spic este mai bună decât în anul expirat. În special grăul și orzul arată diferențe destul de îmbucurătoare. Aceste două soiuri de bucate vor fi și chemate să contrabalanseze încâtva recolta slabă de porumb, cartofi și de nutrețuri. —

În jumătatea a doua a lunii lui August timpul a fost mai mult ploios și cu furtuni și anume mai

ales prin părțile estice și nordestice ale țării. Cu începutul lunii acesteia ploile au mai încetat și au început zile mai calde dar nopți mai răcoroase. Mai puțină ploaie a căpătat și de astădată ținuturile de dincolo de Dunăre și Șesul cei mare.

Lucrările la câmp în vederea sămănatului de toamnă s'au început, dar merg încet și greu, fiind pământul uscat.

Imblătitul bucatelor e terminat aproape preste tot locul și rezultatele consună cu imblătirile de probă.

Grâul a dat o recoltă în mediu 8-30 m. m. la jugăr. Mai bună recoltă decât această medie se arată din 22 comitate. *Secară* s'a produs în mediu 6-8 m. m. la jugăr. Preste această medie s'a produs secară în 26 comitate. *Orzul* arată rezultate în mediu de 8-24 iar *ovăsul* de 6-96 m. m. pro jugăr.

Porumbul. În urma ploilor abundente din a doua jumătate a lui August, sămănăturile de porumb s'au mai recules pe ici-colea, dar nu ceva deosebit. Porumburile timpurii se culeg deja prin multe părți, pe când cele târzii sunt încă verzi. Mai slabe speranțe de recoltă sunt în părțile nordice și nordestice ale țării. Urmează apoi țărmurul stâng al Dunării și al Tisei. În comitatele ardelenne prospectele sunt mai frumoase și se speră o recoltă, care să se apropie de recolta foarte bună din anul trecut. În mediu se așteaptă o recoltă de 7-69 m. m. ceea ce la teritoriul de 4 330,000 jug. sămănat cu porumb ar însemna o recoltă generală de 33.320 000 m. m.

Cartofii încă s'au mai îndreptat în urma ploilor din August. Mai slabă recoltă se așteaptă pe Șesul cel mare, în ținuturile dintre Dunăre și Tisa precum și în unghiul dintre Murăș și Tisa.

S'a sămănat anul acesta cu cartofi un teritoriu de 1.090,000 jug. și, cu o recoltă în mediu de 36-36 m. m. la jugăr, recolta generală, ce se așteaptă este pretuită la 39.640,000 m. m.

Legumăriile nu s'au prea putut îndrepta nici în urma ploilor din August. Excepție fac comitatele transilvănene. *Varza* în locuri mai puțin lipsite de umezeală e frumoasă, pe când în altele e mică.

Cânepa și inul sunt în prelucrare. Rezultate mulțămitoare. *Tutunul* asemenea.

Napii de zahăr s'au îndreptat mult în urma ploilor din August și dacă totuși au rămas cam mici din cauza secetei de mai înainte, se speră să fie cu atât mai mare conținutul lor de zahăr. *Nutrețurile* în general sunt puține dar cu toate acestea să crede, că, cu multă economie folosindu-se, totuși vor ajunge. La aceasta au ajutat mult ploile din urmă, cari au făcut ca pășunile să înverzească din nou și astfel să se poată cruța nutrețurile adunate. De-asemena paiele vor contribui mult ca să nu să simtă prea mult lipsa de nutreț.

Vile sunt frumoase și rezultatele ce se așteaptă pot fi în general mulțămitoare mai ales în ce privește calitatea.

Poamele. Dintre acestea nucile vor da o recoltă bună. Prin multe părți va fi mulțămitoare și recolta de mere și pere.

CRONICA.

Bancnote false à K 100. Constatându-se, că în timpul din urmă circulă iarăș un număr mare de bancnote false à K 100, Banca Austro-Ungară publică pentru orientarea cercurilor interesate și a marelui

public următoarele: Bancnotele false à K 100 din anul 1910, puse nu de mult în circulație în Bohemia sunt fabricate pe cale fotomecanică și fac în general impresia bancnotelor veritabile. La o cercetare mai amănunțită însă se constată, că decorația lungăreată dintre cifrele cele mari de 100, aflătoare în mijlocul și dreapta laturei germane a bancnotei diferă de cea de pe bancnota veritabilă. *Falsificatele se pot recunoaște mai ales prin faptul, că decorațiile lungărețe și înstelate, cari împrejuiesc icoana principală (cu capul de femeie) al bancnotei, precum și cele două stele în cari sunt așezate cifrele cele mari de 100, la bancnotele false sunt identice pe latura germană și maghiară, pe când la bancnotele veritabile decorațiile din cestiune diferă una de alta.* Dacă vom împătura (indoi) deci o bancnotă veritabilă astfel, ca atât cele două capete de femeie, cât și cele două cifre mari de câte 100 să ajungă lângă olaltă, vom observa, că forma rozetelor lungărețe dimprejurul cifrelor de 100 și al rozetelor așezate dealungul capetelor nu sunt egale. Urmand tot astfel și cu o bancnotă falsă indată ne va bate la ochi, că forma acestor decorații este pe ambele laturi egală.

Falimentul băncilor ungurești. În numărul din urmă al revistei noastre s'a semnalat falimentul „Cassei de păstrare” ungurești din Abrud. Mai înainte fu la rând *Dévai Hitelbank*. Acuma se înregistrează și insolvența unei bănci ungurești din „Lugos: *Közgazdasági bank*” pentru a fi trei la număr. Toate trele aflându-se în ținuturi locuite de Români, așteptăm ca păriatescul guvern să le salveze pe toate. Precum băncei din Deva i-a dat concursul exclusiv din acest motiv, dreptatea cere să nu esiteze nici cu celelalte două și poate — că va mai da D-zeu și altele!

Falimentele acestea ar trebui să ne fie de lecție. La toate aceste bănci vor fi de bună seamă și bani românești. Ba avem știri pozitive, că la banca din Deva au depus sume însemnate până și comune românești din jurul Orăștiei. Întrebați-ne de ce? Poate că nu sunt bănci românești mai solide în comitatul Hunedoarei? Ori, de dragul notarilor și al prefectului? Sfătuitorii trebuie făcuți responsabili înaintea legii pentru toate pagubele ce s'ar ivi, ca să învețe a da sfaturi și de altădată. Sperăm, că reprezentanțele comunale vor fi mai cu atenție de acum înainte la plasaarea banilor publici. De asemenea particularii se vor cuminti din exemple. (—)

Sporirea fondurilor „Astrei”. Sub acest titlu scrie „Drapelul” următoarea informație, pe cât de înbucurătoare, pe atât de... puțin lămurită:

„În urma serbărilor din Blaj a Astrei băncile românești din Transilvania (? R. E.) au decis să se înscrie ca membre ale societății, subscriind câte o mie coroane. Astfel averea Astrei deodată va crește cu 100 sau 150 de mii coroane”.

Foarte bine! Și noi adăugăm că, dacă „hotărârea” de mai sus, despre care de altfel noi nu știm — și nici „Drapelul” credem că nu știe — când și prin cine s'ar fi luat, s'ar realiza în tocmai, averea Asociațiunii ar crește cu cel puțin K 200.000. Fapt este, că noi în Nr. nostru din preajma serbărilor dela Blaj am făcut apel la băncile noastre, să intre în masă în șirul membrilor Asociațiunii ca membrii fondatori, prin ceea ce, incontestabil, s'ar spori fondurile „Astrei” cu o sumă însemnată. Acest apel al nostru sperăm să și aibă rezultatul dorit, dar până acum, noi nu

avem știre de „hotărâri” luate în comun în chestiunea aceasta de institutele noastre de bani, vizate. Poate-că informația „Drapelului” să aibă cel puțin darul de-a ambiona pe conducătorii băncilor noastre, ca să înfăptuiască cu adevărat „frumosul gest”, cum s'ar zice.

Băncile noastre și „Asociațiunea”. „Gazeta Transilvaniei” ocupându-se în Nr. său 185/911 a. c. cu propunerea noastră făcută din prilejul adunării generale iubilare a „Asociațiunii” ca toate băncile și însoțirile noastre să se înscrie între membrii fondatori ai acestui așezământ, scrie:

„Iată o propunere de mare importanță, asupra căreia atragem atenția fruntașilor și cercurilor noastre financiare. Admiterea și îndeplinirea ei ne-ar arăta, că băncile noastre înțeleg trebuințele poporului, în mijlocul căruia își desvoltă activitatea și se înterează de înaintarea lui.

Averea „Societății pentru fond de teatru român” se cifrează cu finele lui Iunie 1910 cu K. 497.420, din care: numărare depus la diferite bănci K 329,587 și Efecte: acții și părți fundamentale dela bănci românești K 167,833. Bursele și ajutoarele votate de societate în 1909/910 se urcă la K 3980.

Necrolog. *George Feier*, președintele comitetului de supraveghere al institutului de credit și economii, „Victoria”, din Arad a reposat la 7 Septembrie n. 1911 în etate de 66 ani.

— *Ana Benția* născută *Papp* de *Murăș-Ciugud* soția funcționarului „Albinei”: *Nicolae Benția* a încetat din viață Joi în 7 Septembrie st. n. 1911.

A V I Z.

Ni s'a adus la cunoștință, că de un timp încoace un individ cu numele de „Selegian” cutrieră satele românești din jurul Bradului și sub titlul că ar fi „agent ambulant” de al institutului „Albina” seduce lumea, că ar lucra pentru acest institut, — pe când în realitate cauzele acuirate le înaintează spre votare la institute streine.

Având în vedere, că institutul „Albina” nu are „agenți ambulanti” și peste tot nici un bărbat de încredere cu numele „Selegian”, facem atenți pe toți cari îi privește, ca să se ferească de acest om primejdios, cu care institutul „Albina” n'are nici o legătură.

S u m a r.

Chestiunea cărnii din Argentina. — Validitatea afacerii de asigurare. — Băncile noastre pentru „Asociațiune”. — Cursuri cooperative în Bavaria. — Inițierea și dezvoltarea băncilor. — Lipsa de nutreț. — Revista financiară: Situațiunea. — Agricultură: Situațiunea agricolă. — Cronica: Banenote false à K 100, Falimentul băncilor ungurești, Sporirea fondurilor „Astrei”. Băncile noastre și „Asociațiunea”, Averea „Societății pentru fond de teatru român, Necrolog, Aviz.

„Hațiegana”, institut de credit și economii societate pe acții în Hațeg.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de **cassar** la institutul „Hațiegana” Hațeg se escrie concurs cu *I-a Octombrie a. c.* dotat cu un salar anual de K 1600.

Dela recurenți se recere ca să depună o cauțiune de K 5000 în bani sau efecte și să nu aibă alt oficiu, sau altă ocupațiune.

Instituirea se va face pe un an de probă.

(1—1)

Direcțiunea.

„LUNCANA”, institut financiar, societate pe acții în Marghita, (com. Bihor).

Publicăm pozițiile principale ale bilanțului brut pro August a. c.

Activele fac cor. 449.357-99

Fondul de rezervă „ 880-21

Cambiile de bancă „ 72.898—

Cambiile cu acoperire

hipotecară „ 190.064—

Depoz. spre fructificare „ 85.400-71

Depozitele — cari au crescut în luna ultimă cu peste 40.000 cor. — se fructifică cu 5 și 5½%, iar sumele dela 10.000 cor. în sus cu 6%.

(2—2)

Direcțiunea.

„VULTURUL”, institut de credit și economii, societate pe acții în Tășnad.

CONCURS.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Vulturul” din Tășnad (Tasnád Szilágy m.) publică concurs pentru ocuparea postului de **contabil** cu salar de 2000 K.

Dela recurenți să recere să fie absolvenți ai unei școale comerciale cu examen de maturitate și să aibă praxă deplină în toate agendele de bancă.

Cererile provăzute cu documentele de lipsă sunt a se înainta direcțiunei până la *20 Septembrie 1911.*

Prezentarea în persoană este în interesul recurentului.

(2—2)

Direcțiunea.

„ARIEȘANA“, institut de credit și economii, societate pe acții în Turda.

Prospect de emisiune.

Adunarea generală a institutului de credit și economii „Arieșana“ societate pe acții în Turda, ținută la 24 Faur a. c. având în vedere dezvoltarea treptată a institutului, a hotărât estinderea cercului de activitate prin înființarea de filiale și totodată urcarea capitalului social dela 160.000 Cor. la 300.000 Cor. prin emisiunea alor 1400 buc. acții nouă în valoare nominală de 100 Cor. —

Cu executarea acestor hotărâri s'a încredințat direcțiunea, care totodată raportează, că până în prezent a deschis filiale în Iara-de-jos și în Ghirișul-de-arieș, și că cerele de împrumut ale clientelei — cari până acum, conform bilanțului trecut au fost satisfăcute fără reescompt, — de acum înainte din capitalele disponibile nu mai pot fi împlinite.

Direcțiunea pe baza acestei hotărâri esmite următorul prospect de emisiune și ofere spre optare, respective subscriere nouele acțiuni pe lângă următoarele condițiuni :

1. Fiecare acționar are dreptul de a opta în valoare nominală de 100 Cor. la acție și 3 Cor. spese de emisiune, atâtea acții, câte are transcrise în cartea acționarilor.

2. Pentru acei acționari, cari ar dori se subscrie un număr mai mare de acții de câte au înregistrate, precum și pentru neacționari prețul unei acții noue se statorosește în 120 Cor. și 3 Cor. spese de emisiune.

Opțiunea precum și nouele subscrieri, Direcțiunea le va primi în ordinea intrării listelor de subscriere.

3. Sumele intrate peste prețul nominal al acțiilor, după detragerea speselor de emisiune, se vor adăuga la fondul de rezervă.

4. Terminul pentru dreptul de optare precizat în punctul prim se fixează până la 1 Nov. c. iar pentru subscrierea celorlalte acții, fără drept de optare, până la 1 Dec. 1911.

5. Prețul acțiilor se solvește la următoarele termene :

a)	la subscriere	10% și 3 Cor. spese de emisiune	
b)	până la 31 Decembre	1911	20%
c)	„ „	1 Martie 1912	10%
d)	„ „	1 Maiu 1912	20%
e)	„ „	1 Iulie 1912	10%
f)	„ „	1 Septembrie	15%
g)	„ „	1 Novembre	15%

2-2

Acționarilor însă le stă în voie a solvi și mai multe rate de odată. După sumele solvite, dela ziua solvirii se compută 5% dobândă, pentru ratele decăzute și nesolvite la timp se vor computa 6% interese de întârziere și totodată direcțiunea își rezervă dreptul a se conforma §. 11, care sună!

„ . . . Nesolvindu-se vre-o rată din acțiuni la timpul său, direcțiunea provoacă prin publicarea de 3 ori a numărului respectivei acțiuni, în foile societății, pentru răspunderea ratei restante și când nu se solvește nici după 4 săptămâni dela ultima publicare prin jurnale, atunci posesorul acțiunii se provoacă direct prin poștă la solvire, care dacă în 15 zile dela expedarea provocării n'ar urma, dreptul de acționar pentru acele acțiuni se declară pierdut și sumele deja solvite trec în fondul de rezervă al institutului.

Excepțiunea se face pentru orfani, al căror tutor, după denumirea primită din partea respectivei sedrii orfanale — este îndatorat a răspunde ratele restante în timp de 6 luni cu 6% interese de întârziere“.

6. Acțiunile din noua emisiune vor intra în toate drepturile acțiilor vechi numai cu 1 Ianuarie 1913

7. Acțiunile noue se vor elibera numai după solvirea întregului preț, iar solvirile parțiale se vor evita în un certificat interimal.

8. Subscrierea de acții e a se face pe contrapagina prospectului și solvirile se efectuesc la cassa institutului.

9. Pentru hotărârea definitivă asupra înmulțirii capitalului social și pentru modificarea corespunzătoare a statutelor atât vechii acționari, cât și noii subscriitori vor fi convocați la adunarea generală, care va putea hotări înmulțirea capitalului social și la sumă mai mare, sau mai mică decât 300.000 Cor., după cum capitalul asigurat prin semnările de acții acceptate de direcțiune, va fi mai mare, sau mai mic.

Turda, la 19 August 1911.

Direcțiunea.